

Αθήνα 16/10/2019

Συνέντευξη Τύπου

Θέμα: «Που πάνε τα ρέματα ; Το μέλλον των ρεμάτων της Αττικής μετά την άρνηση οικολογικής τους διαχείρισης από την Πολιτεία τα τελευταία χρόνια και την υιοθέτηση ρεματοκτόνων πολιτικών»

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ- Η σημερινή κατάσταση

Η Αττική στις αρχές του προηγούμενου αιώνα είχε πάρα πολλά ρέματα και ποτάμια, τα περισσότερα εκ των οποίων μπαζώθηκαν, τσιμεντοποιήθηκαν, υπογειοποιήθηκαν, με λίγα λόγια καταστράφηκαν θυσιαζόμενα στην άναρχη οικιστική επέλαση. Η πραγματικότητα είναι ότι σήμερα ελάχιστα ρέματα ή τμήματά τους διατηρούνται σε φυσική κατάσταση.

Όλοι γνωρίζουμε ότι τα ρέματα, τα υδάτινα ρεύματα, είναι οι δρόμοι του νερού και ότι τα μπαζωμένα ρέματα ευθύνονται για τις καταστροφικές πλημμύρες που κατά καιρούς πλήττουν διάφορες περιοχές της Αττικής και κάποιες φορές δυστυχώς και με ανθρώπινες απώλειες. Πάντα μετά από μία πλημμύρα θίγεται το θέμα του μπαζώματος των ρεμάτων

Θεσμικό πλαίσιο

Υπάρχει η **Οδηγία 2007/60/ΕΚ για την αξιολόγηση και διαχείριση των κινδύνων της πλημμύρας**, σύμφωνα με την οποία, η πλημμύρα είναι ένα φυσικό φαινόμενο το οποίο δε μπορούμε να αποφύγουμε, **μπορούμε όμως και οφείλουμε να το διαχειριστούμε με τον πιο ωφέλιμο για τον άνθρωπο και το φυσικό του περιβάλλον τρόπο**, έτσι ώστε να προλαβαίνουμε μεγάλοι μεγέθους καταστροφές και να περιορίζουμε τις απώλειες.

Σύμφωνα με την Οδηγία 2007/60/ΕΚ, προκειμένου να αποφευχθούν και να μειωθούν οι δυσμενείς επιπτώσεις που απορρέουν από πλημμύρες στην εκάστοτε περιοχή, είναι σκόπιμο να καθιερωθούν σχέδια διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας. **Προκειμένου να δοθεί στους ποταμούς περισσότερος χώρος, τα εν λόγω σχέδια θα πρέπει να εξετάζουν, όπου είναι δυνατόν, τη διατήρηση ή/και αποκατάσταση πλημμυρικών περιοχών, καθώς και μέτρα πρόληψης και μείωσης των ζημιών** που προκαλούνται στην υγεία των ανθρώπων, στο περιβάλλον, στην πολιτιστική κληρονομιά και στην οικονομική δραστηριότητα.

Πρέπει λοιπόν να δοθεί χώρος στο ποτάμι, στο ρέμα και να διατηρηθούν ή και να αποκατασταθούν οι φυσικές ζώνες πλημμύρας των ρεμάτων.

Επιπλέον η Οδηγία 2000/60/ΕΚ, που είναι ένα θεσμικό εργαλείο στον τομέα του νερού για την προστασία και την αειφορική διαχείριση των υδάτων, αναφέρεται στην ολοκληρωμένη διαχείριση της λεκάνης απορροής με στόχο την μακρόχρονη προστασία των υδάτινων σωμάτων (επιφανειακών και υπόγειων), την αποτροπή της περαιτέρω επιδείνωσης της κατάστασης των υδάτων και την προστασία και βελτίωση των υδάτινων οικοσυστημάτων.

Το θεσμικό πλαίσιο της Ελλάδας έχει εναρμονισθεί με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ και το ευρύτερο θεσμικό πλαίσιο με πολλές νομοθετικές διατάξεις, με βασικό εργαλείο προγραμματισμού και κεντρικό μηχανισμό αναφοράς της χώρας προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα Σχέδια Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων της χώρας.

Τα Σχέδια Διαχείρισης είναι στην ουσία ένα «φωτογραφικό στιγμιότυπο στο χρόνο» και γι' αυτό αυτά που καταρτίζονται, αποτελούν αντικείμενο επαναξιολόγησης και επικαιροποίησης. Τα Σχέδια Διαχείρισης περιλαμβάνουν οδηγίες για την ολοκληρωμένη διαχείριση των υδάτων και των οικοσυστημάτων του Υδατικού Διαμερίσματος.

Στο Σχέδιο για το Υδατικό Διαμέρισμα της Αττικής, με κωδικό GR06, η Πικροδάφνη, το Μεγάλο Ρέμα Ραφήνας, ο Ερασίνοσ, ρέματα που σήμερα είναι υπό διωγμόν, συγκαταλέγονται μεταξύ των 14 ποτάμιων συστημάτων της Αττικής.

Μεταξύ των περιβαλλοντικών στόχων του σχεδίου GR06 για τα επιφανειακά ύδατα είναι η πρόληψη της υποβάθμισης της κατάστασής τους, η προστασία, αναβάθμιση και αποκατάσταση όλων των συστημάτων των επιφανειακών υδάτων, καθώς και η επίτευξη καλού οικολογικού δυναμικού και καλής χημικής κατάστασης.

Χαρακτηριστικά των έργων

Τα ήδη εγκεκριμένα ή προς έγκριση έργα αντιπλημμυρικής θωράκισης της Αττικής, σχετικά με τα ρέματα, αφορούν καθαρισμούς ή έργα εγκιβωτισμού και 'διευθέτησης' των ρεμάτων.

Οι **καθαρισμοί της κοίτης γίνονται με μπουλντόζες**, χωρίς καμία επίβλεψη, κανένα πρωτόκολλο και σαφείς οδηγίες για το τι επιτρέπεται και τι όχι. Είναι **συμβάσεις που υπογράφονται από εργολάβους**, που πληρώνονται ανάλογα με τον όγκο των φερτών και του χώματος που απομακρύνουν!

Τις περισσότερες φορές κατά τη διάρκεια των καθαρισμών γίνονται εργασίες για τις οποίες απαιτείται Μελέτη και περιβαλλοντική αδειοδότηση, όπως **εκσκαφή της κοίτης και συχνά και των πρανών του ρέματος. Η κοπή της βλάστησης συνήθως γίνεται αδιακρίτως**, χωρίς το κριτήριο αν πραγματικά η βλάστηση εμποδίζει τη ροή του νερού, με αποτέλεσμα να **καταστρέφονται η χλωρίδα και τα ενδιαιτήματα της υπάρχουσας πανίδας του ρέματος. Προκαλείται ζημιά στο υδάτινο οικοσύστημα!**

Αντίστοιχα τα έργα διευθέτησης των ρεμάτων, έργα εκατοντάδων εκατομμυρίων ευρώ, περιλαμβάνουν:

- **αποψίλωση της κοίτης, των πρανών και των όχθων** εκατέρωθεν των ρεμάτων για την **τοποθέτηση συρματοκιβωτίων** (πέτρες τυλιγμένες σε συρματόπλεγμα), σχεδόν σε όλο τους το μήκος.
- Στις περισσότερες περιπτώσεις η αποψιλωμένη επιφάνεια τσιμεντώνεται, προκειμένου να σταθούν τα συρματοκιβώτια και να μην καταρρεύσουν.
- **Τοποθέτηση πασσαλότοιχων και έργα εγκιβωτισμού με μπετόν**, προκειμένου να προστατευθούν αυθαίρετες ή λάθος κατασκευές στην κοίτη, στα πρανά ή στις όχθες, αντί να απομακρυνθούν ή να διορθωθούν.

Όταν:

- **αποψιλώνεις ένα ρέμα.** Στην Πικροδάφνη και στο Μεγάλο Ρέμα Ραφήνας ο σχεδιασμός προβλέπει την κοπή περίπου 3500 δέντρων, στον Ποδονίφτη 150,
- **δεν απομακρύνονται ή διορθώνονται κατασκευές** που υπάρχουν στην κοίτη και ήδη τη στενεύουν, καθώς επίσης και στα πρανά των ρεμάτων. Στις πλείστες των περιπτώσεων είναι τα μοναδικά σημεία υπερχείλισης και εμφάνισης πλημμυρικών φαινομένων και οι οριοθετήσεις των ρεμάτων τις νομιμοποιούν,
- **τοποθετείς συρματοκιβώτια** που στενεύουν ακόμη περισσότερο την στενεμένη κοίτη

πως εφαρμόζονται όσα η Ευρωπαϊκή Οδηγία 2007/60/ΕΚ για τη Διαχείριση της πλημμύρας, η Οδηγία 2000/60/ΕΚ για την προστασία και την ποιότητα των Υδάτων, το Σχέδιο Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος της Αττικής επιτάσσουν?

Όταν καταστρέφεις τα οικοσυστήματα, στενεύεις ακόμη περισσότερο τις κοίτες, δεν δίνεις χώρο στο νερό, αντίθετα του αφαιρείς και άλλο, πως λαμβάνεις πρόνοιες για τη διαχείριση της

πλημμύρας, πως διατηρείς και βελτιώνεις τα υδάτινα οικοσυστήματα, πως βελτιώνεις την ποιότητα των υδάτων?

Δυστυχώς, συνεχώς διαπιστώνουμε ότι υπάρχει μια τεράστια απόσταση μεταξύ του τι θεωρητικά και θεσμικά υποστηρίζεται και νομοθετείται και του πως στην πράξη όλα αυτά υλοποιούνται...

Παρατηρούμε ότι και τα έργα καθαρισμού και τα έργα διευθέτησης προκαλούν μεγάλη καταστροφή στη χλωρίδα, στο πράσινο των ρεμάτων με δυσάρεστες επιπτώσεις και στο μικροκλίμα των περιοχών που τα ρέματα διασχίζουν!

Γνωρίζουμε ότι, στην **Εθνική Στρατηγική για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή** (ΕΣΠΚΑ), για την προστασία της χώρας από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, μεταξύ των άλλων προτείνονται:

- **αύξηση του πρασίνου και των πράσινων επιφανειών**, κυρίως στις πόλεις, για να μειωθούν οι επιπτώσεις από την κατάληψη του αστικού χώρου από το τσιμέντο.
- **Προσαρμογή του αστικού σχεδιασμού στην κλιματική αλλαγή και βελτίωση του θερμικού περιβάλλοντος στις πόλεις με την αλλαγή του μικροκλίματος του δομημένου περιβάλλοντος.**

Η υλοποίηση των συγκεκριμένων έργων θα μειώσει δραστικά τους χώρους πρασίνου στην Αττική και θα προκαλέσει άνοδο της θερμοκρασίας. **Με τα έργα αυτά μεθοδεύεται και προκαλείται η κλιματική αλλαγή!**

ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ- ΦΥΣΙΚΗ ΜΗΧΑΝΙΚΗ

Τι προτείνουμε:

- **Επίλυση ή πρόληψη πλημμυρικών φαινομένων μόνο στα σημεία που αυτά δημιουργούνται η πιθανολογείται ότι θα εμφανιστούν** και όχι αδιακρίτως σε όλο το μήκος των ρεμάτων, είτε υπάρχει πλημμυρικός κίνδυνος είτε όχι,
- **απομάκρυνση ή διόρθωση των κατασκευών που παίρνουν ζωτικό χώρο από το νερό.**

Παράδειγμα: για το ρέμα της Πικροδάφνης προτείνεται αποψίλωση πρνανών και τοποθέτηση συρματοκιβωτίων σε όλο το μήκος του ρέματος που διατηρείται σε φυσική κατάσταση, περίπου 6,5 χλμ ρέματος (αφήνονται ελάχιστα μέτρα χωρίς επέμβαση). Έχουν εγκριθεί

έργα δεκάδων εκατομμυρίων ευρώ, σε ένα ρέμα που παρουσιάζει πλημμυρικά φαινόμενα μόνο σε λίγα συγκεκριμένα σημεία που στενεύει η κοίτη από λάθος ή αυθαίρετες κατασκευές και παρατηρείται πτώση πρανών σε ακόμη λιγότερα σημεία. Τα εγκεκριμένα έργα δεν διορθώνουν τις λάθος κατασκευές, δεν απομακρύνουν τα αυθαίρετα κτίσματα, δεν λύνουν το πρόβλημα της πτώσης των πρανών στα ελάχιστα σημεία που αυτή παρατηρείται!

Επιπλέον, τον περασμένο χρόνο διαπιστώθηκε, από μέλη της ΡΟΗ και της ΓΕΩΜΥΘΙΚΗ, που αποφάσισαν να περπατήσουν το υπογειοποιημένο τμήμα του ρέματος, δηλαδή τα τελευταία 2,5 χλμ περίπου από την Ηλιούπολη προς το βουνό, ότι η είσοδος από το βουνό προς το ρέμα ήταν χτισμένη! Τα νερά από το βουνό δεν είχαν δυνατότητα εισόδου στην Πικροδάφνη και αυτό για πάνω από 15 χρόνια! Παρ' όλα ταύτα είχαν εγκριθεί έργα εκατομμυρίων ευρώ για την αντιπλημμυρική μας προστασία! Έργα για τα έργα!

- **Λύσεις ΦΥΣΙΚΗΣ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ (Bio-technical Engineering)**, που εφαρμόζονται εδώ και δεκαετίες σε ποτάμια και ρέματα ανά τον κόσμο, χρησιμοποιώντας φυσικά υλικά, μέσα και τρόπους. **Είναι ήπιες τεχνικές, στις οποίες γίνεται εκτεταμένη χρήση αδρανών υλικών και βλάστησης**, που μας δίνουν τη δυνατότητα της σταθεροποίησης των πρανών, με βελτίωση της ποιότητας των υδάτων, του ατμοσφαιρικού αέρα, του μικροκλίματος της περιοχής και της αισθητικής του τοπίου.

Ζητάμε από την Πολιτεία να εφαρμόσει όσα οι Ευρωπαϊκές Οδηγίες και το θεσμικό πλαίσιο εφαρμογής τους στην Ελλάδα, επιτάσσουν.

Ευαγγελία Δημητρίου
Γραμματέας της Κι.Π.Η.